**Klasa 5c**

**Dzień dobry**

1. Tematy i materiały do przerobienia od 25.05. do 07.06.
2. Uczcie się zgodnie z planem lekcji i dokładnie czytajcie teksty z podręcznika.
3. Tematy i notatki **przepisujcie** do zeszytu.
4. Zdjęcie przepisanej i uzupełnionej notatki wraz z tabelką do tematu „Od rycerstwa do szlachty" prześlijcie na adres urszula74@interia.pl najpóźniej do soboty 30.05. **do godz. 14.00**
5. Utrwalajcie materiał, powtarzając go. W notatkach macie zawarte to, co najważniejsze.
6. W przypadku problemów kontaktujecie się ze mną poprzez e-mail: urszula74@interia.pl

**27.05. TEMAT: Wojna trzynastoletnia i odzyskanie Pomorza Gdańskiego.**

- Przeczytaj z rozdziału *Synowie Jagiełły* podrozdziały Inkorporacja Prus, i Wojna trzynastoletnia s. 208-210.
- Zapoznaj się z notką biograficzną oraz mapą w tym rozdziale podręcznika.
- Zapoznaj się z notatką i przepisz ją do zeszytu.

Notatka

W 1454 r. **król Kazimierz Jagiellończyk** na wniosek **Związku Pruskiego**, który sprzeciwiał się rządom Krzyżaków, wydał akt **inkorporacji**, czyli wcielenia Prus do Polski. Akt ten stał się przyczyną **wojny trzynastoletniej** z Zakonem Krzyżackim w latach **1454-1466.** Ważną rolę w czasie tej wojny odegrały **wojska najemne**, które były opłacone, zdyscyplinowane i walczyły nowocześnie**.** Królowi Polski udało się także wykupić zamek w Malborku.

Na mocy **drugiego pokoju toruńskiego z 1466 r.**:

- Polska odzyskała Pomorze Gdańskie, ziemię chełmińską i michałowską, uzyskała Malbork, Elbląg oraz Warmię – ziemie te nazwano **Prusami Królewskimi**;
- w rękach wielkiego mistrza krzyżackiego pozostały **Prusy Zakonne**, ze stolicą w Królewcu, które stały się lennem Polski.

Odzyskanie dostępu do morza spowodowało rozwój gospodarczy Polski.

**pospolite ruszenie** – siła zbrojna złożona ze szlachty. Każdy szlachcic musiał się stawić zbrojnie na wezwanie króla.

**lenno** – ziemie zależne od innego państwa.

**29.05. TEMAT: Od rycerstwa do szlachty.**

- Przeczytaj rozdział *Od rycerstwa do szlachty* s. 211-217
- Przepisz do zeszytu notatkę, uzupełniając ją brakującymi wyrazami. Przepisz i uzupełnij również tabelkę, która jest w notatce. Podkreślone i pogrubione wyrazy **wyróżnij** w notatce. Zdjęcie swojej pracy prześlij najpóźniej do soboty 30.05. **do godz. 14.00** na adres urszula74@interia.pl

Notatka

1. Dzięki przywilejom, w XV w. rycerstwo przekształciło się w szlachtę, która wraz z królem współrządziła państwem.

Najważniejsze przywileje szlacheckie to:

| Miejsce | data | Król, który go wydał | Postanowienia |
|---|---|---|---|
| Koszyce | 1374 | ..... | ..... |
| ..... | ..... | Władysław Jagiełło | Bez wyroku sądu król nie może uwięzić szlachcica. |
| ..... | ..... | ..... | Król nie nałoży nowych podatków ani nie zwoła pospolitego ruszenia bez zgody szlachty. |

2. ..... – zjazdy szlachty danego województwa lub ziemi. Podejmowały decyzje o sprawach państwa i przekazywały je sejmowi przez posłów.
3. ..... – instytucja decydująca o najważniejszych sprawach państwa (m.in. o wojnie i pokoju oraz podatkach) składająca się z trzech stanów sejmujących:
   - ..... – zwoływał sejm
   - ..... – najważniejsi dostojnicy państwa i duchowni. Zostawali nimi tylko magnaci
   - ..... – posłowie szlacheccy wybrani przez sejmiki.
4. W ..... roku uchwalona została **konstytucja *Nihil novi***, która gwarantowała, że sejm nie uchwali żadnych nowych praw bez zgody wszystkich trzech stanów sejmujących.
5. **Demokracja szlachecka** – to ustrój Rzeczypospolitej od XV/XVI do XVIII w., w którym szlachta wspólnie z królem decydowała o sprawach państwa (**ustrój monarchiczno-szlachecki**).

Temat ten będzie realizowany na 2 lekcjach.

**03.06. i 05.06. TEMAT: Polska i Litwa w XV w.**

- Przeczytaj rozdział *Polska i Litwa w XV w.* s. 218-223
- Zapoznaj się z opisem Ołtarza Wita Stwosza na s. 220-221
- Zapoznaj się z notatką i przepisz ją do zeszytu.
- Poszukaj w Internecie zdjęć wymienionych zabytków sztuki romańskiej i gotyckiej w Polsce i dokładnie im się przyjrzyj:
  - rotunda św. Mikołaja w Cieszynie,
  - kolegiata w Tumie,
  - kościół Świętych Piotra i Pawła w Kruszwicy,
  - kościół Mariacki w Krakowie,
  - kościół Najświętszej Marii Panny w Gdańsku,
  - ratusz we Wrocławiu,
  - zamek krzyżacki w Malborku.

Notatka

**Tolerancja religijna** – poszanowanie cudzych wierzeń religijnych.

1. Po przyłączeniu do Polski Rusi Halickiej, a potem po zawarciu unii z Litwą państwo stało się krajem wieloetnicznym i wielokulturowym. Mieszkali tu przedstawiciele różnych narodów, wyznań i religii. Społeczeństwo musiało nauczyć się tolerancji, ponieważ wybuch konfliktów między różnymi jego grupami mógł spowodować rozpętanie wojny domowej, a nawet zerwanie unii.
2. Przy wielu parafiach istniały w XV w. szkoły parafialne, do których chodzili tylko chłopcy. Wyższy stopień edukacji tworzyły szkoły katedralne. Podstawą w nich była nauka czytania i pisania po łacinie.
3. W XV w. Akademia Krakowska miała znakomitych profesorów, którzy kształcili przede wszystkim prawników, lekarzy, matematyków, teologów i astronomów. Wykłady odbywały się po łacinie. Żakami byli również cudzoziemcy.
4. Wielcy uczeni XV-wiecznej Polski:
   - **Mikołaj Kopernik** - najwybitniejszy absolwent Akademii Krakowskiej. Był astronomem, który udowodnił, że Ziemia i inne planety krążą wokół Słońca.
   - **Paweł Włodkowic** - wybitny prawnik, który wykładał w Akademii Krakowskiej. Bronił Polski w sporach z Krzyżakami. Jako jeden z pierwszych w Europie potępił nawracanie pogan siłą.
   - **Jan Długosz** - kronikarz polskiego średniowiecza, autor „Roczników, czyli kronik sławnego Królestwa Polskiego".
5. Przybyły z Niemiec, jeden z największych artystów średniowiecza, **Wit Stwosz** wyrzeźbił m.in. ołtarz główny w kościele Mariackim w Krakowie.